

Flame

Tabăra de scriere creatoare de la Histria

**Dan Bucur & Szonja Kadar & Călina Părau & Iulia-Teodora Roșca &
Emil Adrian Rus & Nicolae Sănițariu**

FLAME
(text colaborativ)

Lista personajelor:

Diocletia (rostit Diocleția) – aristocrată histriană

Cloelius – comandant, soțul pierit al Diocletiei

Aelianus (rostit Elianus) – soldat, fiul Diocletiei și al lui Cloelius

Quintus Varinius – dascălul lui Aelianus

Balbina și Tullia – slujnice ale Diocletiei

Rufius – comandant al flotei și al garnizoanei histriene

Nagendra Avitus – comerciant din Orientul Îndepărtat

Sinesius – episcopul cetății

Aulus – meșteșugar

O pâclă gălbuie se întindea deasupra mării basilici pentru a crește, a se desprinde și a înroși cerul. De pe zidurile din depărtare torțele cădeau, pierzându-se după acoperișuri și ivindu-se uneori pe străzile largi, pentru a se stinge și-acolo după colțurile unor case. Dar în acele clipe auzeam doar sunetul valurilor răzbind de undeva din negura de după turnuri. În gândul meu, cetatea era departe și cerul stătea sub asaltul unor flame șuierând, străpungând platoșe și țeste, slăbind rândurile care se izbeau, înghițite de urletul călăreților.

Pe străzile cetății, bătăile clopotelor și murmurul mulțimii se răspândeau deodată cu fumul în care se pierdeau oamenii. Dar în spatele basilicii, strada era tăcută, străbătută doar de sunetul unor pași care se apropiau din întuneric. Aceștia mă ajunseră abia în fața casei lui Sinesius. Șchiopătând, un soldat cu capul aplecat, cu platoșa crestată și murdară, trecu lăsând miros de sânge.

În biserică, oamenii se agitau, dar nici aici nu-l vedeam pe Sinesius. M-am apropiat de altar și-am căzut în genunchi, închizând ochii. Din rumoarea pe cale de a se stinge a mulțimii se desprinsese un glas ca o șoaptă întreruptă, melodică:

Pater hemon

ho en tois ouranois

hagiastheto to onoma sou:

eltheto he basileia sou:

genetheto to thelema sou,

hos en ourano kai epi ges:

*ton arton hemon ton epiousion
dos hemin semeron
kai aphes hemin ta opheilemata hemon,
hos kai hemeis aphekamen
tois opheiletais hemon:
kai me eisenegkes hemas eis peirasmon,
alla rusai hemas apo tou ponerou.*

În tot acest timp, în jurul meu se simțea mirosul de sânge și de carne arsă, iar vuietele răzlete ale goarnelor, strigătele zadarnice ale căzuților și nechezatul sfârșit al animalelor se amestecau cu rugăciunea acelui glas și cu pașii care se apropiau. Când am deschis pleoapele, am revăzut acel chip de piatră îngenunchat în fața mea dar n-am mai recunoscut ochii *lui* în acele orbite pline de pământ, părul negru în țeasta zdrobită și buzele subțiri în expresia gurii tăiate. Nimic din acel chip semeț decât fața unui mort care-mi era necunoscută.

Când mi-am întins mâinile să-i ating obrazii, ceva rece a început să mă cuprindă și să mă ridice, trăgându-mă din basilică. Abia după un timp am recunoscut-o pe Tullia în femeia aceea ofilită care mă ajuta.

Pe străzile pline de oameni și soldați, vedeam ceva neînțeles pe chipul ei, zăream umbra unei temeri. Dar apoi am revăzut din nou acei ochi goi căutându-mă din mulțime și-am înțeles neliniștea care, de fapt, mă stăpânea chiar pe mine.

Strada din stânga basilicii mocnea acum sub un fum șters. Rămăseseră doar coloanele înnegrite și, printre resturi, trunchiul carbonizat al unui măslin.

(Emil Rus)

Nu era pentru prima oară când o vedea pe slujnica mamei sale umblând noaptea pe străzile cetății. I se lăudaseră mai mulți prieteni că s-au bucurat de favorurile ei. Firește, nu era vorba de abilitățile acestei femei într-ale cosmeticii. Deși lumina pe care torțele o aruncau de pe zidul cetății pe strada care ducea

spre vechile terme era foarte slabă, Aelianus o recunoscuse cu ușurință pe Balbina, după felul în care mergea legănându-și șoldurile.

– Dușmanul vine din partea cealaltă, tinere soldat, îi zise o voce din spatele său, la auzul căreia Aelianus tresări și privi cu băgare de seamă în noaptea histriană.

Era cunoscut între soldați faptul că Rufius avea obiceiul de a se urca el însuși pe zidurile cetății pentru a verifica hărnicia cu care soldații își făceau rondul de noapte. Știa că Rufius pedepsea cu severitate cea mai mică abatere de la disciplină, însă nu de lucrul acesta se temea Aelianus. Voia, și chiar reușise în câteva rânduri, să-l impresioneze pe bărbatul remarcat în bătălii care, deși putea să își încheie cariera militară primind funcții de demnitar în Constantinopol, preferase să se retragă în vechea lui cetate de baștină pentru a comanda garnizoana și modesta flotă de aici.

– Un soldat al lui Marte nu trebuie să se lase distras de la datorie de către vrăjile Venerei, tinere Aelianus.

Soldatul vru să spună ceva, însă ofițerul adăugă:

– Dar Marte însuși s-a lăsat ademenit de Venera, nu-i așa? Semenii foarte mult cu tatăl tău. Ai moștenit de la el atât calitățile fizice, cât și bărbăția. Talentul oratoric l-ai învățat de la Quintus Varius, dascălul tău, însă destoinicia în știința armelor se dobândește numai prin experiență. Insist să te recomand generalului Belisarius. Încă mai am trecere înaintea lui. Să lupți alături de acest general în expedițiile militare din Orient îți va garanta o carieră strălucită. Știu că i-ar fi greu Diocletiei ca, la doi ani după pierderea lui Cloelius, să-i plece fiul în Asia și acesta e motivul pentru care te-am căutat acum. A trecut îndeajuns timp de când a rămas singură pentru ca pețitorii să se adune în jurul Diocletiei. Am auzit că orientalul acela viclean, Nagendra, nedemn de numele Avitus pe care și l-a cumpărat, dă tot mai des târcoale casei voastre, din pricini obscure. Aș vrea, Aelianus, să vă feresc casa de astfel de oameni. Pe tine te văd deja ca pe un fiu. Suntem și eu și Diocletia din vechi familii ale Histriei.

Virtuțile și frumusețea mamei tale sunt renumite în cetățile din Scytia Minor. Aș vrea să o iau de soție și te rog pe tine să mă ajuți în această chestiune.

Aelianus își simți inima bătând cu mai multă putere la gândul că acest om ilustru ar putea să fie noul soț al Diocletiei. Vru să-și aleagă cuvintele pentru a-i răspunde comandantului, însă bătaia clopotelor de la biserica episcopiei îi abătu atenția. Priviră amândoi spre partea vestică a cetății și zăriră văpăi. Histria era în flăcări.

(Nicolae Sănițariu)

Chipul din oglindă aproape că nu mai părea al ei. În mod firesc, când se machia, îi lua cam o oră, dar acum se grăbise. Chiar și așa, era o diferență uimitoare. Calitatea uleiului de migdale, a pudrei, a plumbului alb, dar mai ales a cremei misterioase din sticluța albastră nu se compara cu ce le aducea Nagendra Avitus fetelor. Ca să își cumpere ce avea stăpâna, chiar și o singură cutiuță, ar fi fost nevoie de banii ei strânși într-un an. Se uită către sticluțe și observă că pe una dintre ele nu o puse la locul ei. Era pudra de ocru, adusă din Belgica, cu care o machia pe Diocletia doar când era o sărbătoare. Ce nu știa Diocletia e că Balbina o folosea aproape săptămânal, având mereu grijă să înlocuiască pudra cu praf de cărămidă. În clipa în care luă sticluța în mână, auzi o bătaie în ușă. Cioburile se împrăștiară pe jos, câteva rănindu-i picioarele. Pudra formă un norișor portocaliu și se așează pe toate suprafețele din cameră.

– Balbina, arde, vino repede!!!

– *Faex!*

Mirosul de fum intră în încăpere iar camera pătată de ocru părea să anunțe apropierea flăcărilor. Bătaia în ușă continua deodată cu bătaile din pieptul Balbinei. Știa că, de data asta, într-un fel sau altul, stăpâna va afla de micile ei furtișaguri și cel mai probabil, dacă nu va fi aruncată în stradă, i se vor popri banii o vreme îndelungată. Ochii începură să-i sticlească și mâinile să îi tremure, dar, descurcăreață de fel, servitoarea se hotărî să caute o soluție.

– Tullia, nu mai bate, adu-mi un vas cu apă și câteva cârpe, repede!
– Doar nu vrei să te apuci să stingi focul?!
– Mai repede, mai repede! Nu știi unde e stăpâna?
– Încă nu s-a întors de la biserică, mi s-a spus să mă duc să o caut.
– Vino cu apa, las-o la ușă și pleacă, încearcă să o ții departe de casă o vreme.

– Dar arde, Balbina, vino, se apropie focul.

– *Flocci non faccio!* Fugi!

Balbina ar fi preferat să ardă decât să afle stăpâna de sticlă și, în adâncul ei, spera ca focul să atingă casa ca astfel să fie șterse urmele. Apa adusă de Tullia se coloră imediat, iar cârpele mai degrabă mânjeau decât curățau. Totuși, când auzi glasul stăpânei chemând-o, dezastrul abia se mai observa. Își pregătise deja vorbele în cazul în care Diocletia ar fi întrebat de sticlă. Era destul de sigură că va putea să dea de înțeles că Tullia a fost văzută ieșind din cameră. Coborî scările în grabă și o găsi pe stăpână lividă, tremurând în mijlocul încăperii.

– Balbina, ce ai pe față?

(Szonja Kadar)

Toată cetatea vuieste, clopotele bat și oamenii se îngrămădesc la poarta mare. Îi aud cum strigă să fie lăsați să intre la adăpost, crezând că suntem asediați. Garnizoana nu mai biruie să lămurească mulțimea. De la geam pot vedea focul izbucnit în cartierul Domus, la câteva străzi distanță. „Va fi ajuns oare până la casa Diocletiei? Oare a luat foc măslinul din curtea interioară, unde mi se îngăduia să îmi scald picioarele într-o mică fântână, după fierbințeala cu care nu eram încă obișnuit în acei dintâi ani?”

– Stăp'ne, arde casa lui Decimus, zise servitorul african care abia acum învăța limba latină pe îndelete. Toate slugile din zonă încearcă să stingă flăcările,

să nu s' ducă mai departe. Ş' Dioclecia a fost păgubită, dar şi-a schimbat vântu' bătaia ş' n-a apucat să i s-aprindă casa.

„Înseamnă că mi-au fost ascultate rugile”, gândi atunci Quintus Varinius.

– Ajută şi tu la stingerea focului cu apa care mai este în casă, iar mai târziu să aduci o alta pentru noi de la fântâna din capătul cetăţii. Să întrebi o slugă de-a domniei sale, Diocletia, dacă este nevoie de ceva.

– Cum voieşte domnia voastră, voi merge ş' pe la Dioclecia s' mă ofer s' ajut.

(Iulia-Teodora Roşca)

Focul fusese stins aproape în întregime până la răsăritul soarelui. Rufius supraveghease toată noaptea activitatea soldaţilor care munciseră cu o vitalitate neobişnuită pentru stingerea incendiului. Văzându-i atât de plini de elan, comandantul îşi alungă cu greu gândul că ceea ce îi stimula era în primul rând răsplata bănească pe care garnizoana ar fi primit-o de la bogaţii cărora le-au salvat reşedinţele.

Adevărul era că pericolul nu fusese prea mare pentru cetate. Puţine case în cartierul aristocraţilor erau construite din materiale inflamabile. Majoritatea erau din piatră. Pentru unele se folosiseră marmura luată de la vechile temple ale zeilor. Acest lucru îl mânia pe Rufius. Îi dispreţuia pe stăpânii acelor case care nu făcuseră efortul să îşi aducă piatră din cariere, ci distruseseră vechile monumente ale cetăţii. Vedea în comoditatea unor astfel de oameni motivul pentru care Histria, atât de puternică înainte, era acum o cetate susţinută prin banii veniţi de la alte oraşe ale imperiului, adică prin mila împăratului.

(Nicolae Saniţariu)

Clopotele răsunau peste zidurile cetăţii, până departe în port, unde marinarii îşi întindeau capetele ca să vadă pata neagră de fum. Însă Avitus, pe

numele lui de origine, Nagendra, și oamenii săi erau prea istoviți ca să mai fie mirați, după ce o noapte întreagă se luptaseră cu marea.

Pânzele corabiei erau rupte și bucăți de lemn se desprindeau pe-alocuri din ea. Pupa era frântă-n două, iar bărcile fuseseră smulse de vânt în timpul furtunii și pierdute-n mare. Odată noaptea sfârșită și furtuna potolită, oamenii s-au grăbit să golească corabia de apă și să salveze ce mai rămăsese din mărfuri. Mulți sărutară crucea pironită pe unul din stâlpi, dar Nagendra Avitus își aminti cum marinarii lui, în fața morții, strigaseră numele unor zei străini, din alte părți.

Unii ziceau că urgia din timpul nopții se dezlănțuise din cauza femeii neobișnuite pe care Nagendra Avitus o primise pe corabie și cu care unul dintre bărbați ar fi vrut să se hârjonească în timpul călătoriei. Corăbierii șușoteau că femeia era fie nebună, fie vrăjitoare. Dar negustorul nu se temea de ea, întrucât îi amintea de locurile lui de baștină, atât de diferite față de întinsul imperiu.

O parte din mărfurile pe care le transportase se distruseseră: câteva butoaie cu ulei se spărseseră, iar sacii și cutiile cu mirodenii zăceau încă sub punte. Mirosul fusese atât de dulceag, încât unii corăbieri își vărsară fierea pe fundul corabiei. Apa ajunsese și în butoaiele cu vin, dar Nagendra Avitus era hotărât să-l tragă pe sfoară pe Sinesius și să vândă numaidecât episcopiei, chiar și așa, vinul stricat cu apă sărată. „Las’ că histrienii oricum beau vinul cu asupra de măsură!”, șuierase unul dintre oamenii de pe corabie. „Le-am găsit noi leacul!” Și histrienii aveau vin de-al locului, dar acesta era tămâios și dulce, pe când vinul adus de Nagendra Avitus era sec și aspru, așa încât aluneca mai bine pe gâtlej în cetatea uscată de la marginea mării.

Pentru negustor, Histria nu era un oraș deosebit, rareori se întâmpla aici ceva cu adevărat important. Totuși, histrienii pomeneau mereu de jafurile de odinioară, de parcă s-ar fi lăudat cu asta. Dar negustorul se obișnuise să poposească în portul de aici, unde își vindea o bună parte din mărfuri și unde legase și câteva amiciții, întrucât oamenii erau primitivi.

Aflase acum că locuitorii nu mai erau interesați de piatră. Se zvonea că s-ar fi apucat să-și spargă lespezile vechi și statuile zeilor trecuți. Lumea era încreștinată și se părea că va rămâne mult timp astfel, iar Histria nu era altfel decât celelalte cetăți din zonă. Cu toate acestea, lângă icoanele cu Criști și crucile de piatră, Nagendra Avitus băgase de seamă că atât cavalerul trac, cât și vulturul ce înșfăca delfinul nu fuseseră șterși încă de pe ziduri, ba chiar tronau triumfători.

Ca data trecută, corabia se împotmoli și acum în nisipurile adunate și depuse tot mai fățiș în ultima vreme. Mărfurile fuseseră descărcate cu repeziciune și așezate după cei cărora le erau legiuite: vinul, mozaicurile și mirodeniile rămase pentru biserică, uleiul pentru vânzătorii din piețe, pigmentii și mătasea pentru aristocrați. Nagendra Avitus se așteptase să o întâlnească pe Balbina, servitoarea, fiindcă-și avea socotelile lui cu ea, dar mai ales cu stăpâna ei, întrucât adusesese pentru aceasta câteva manuscrise care rezistaseră la apă, învelite fiind în piele de capră.

Se obișnuise să fie așteptat și de episcop în port, dar de data aceasta nu întâlni decât câțiva călugări. Chiar și după atâta timp, lumea căsca ochii la el când începea să vorbească într-o latină stâlcită, dar mai ales din pricina chipului său. Își tăiasse barba, lăsându-și o mustață stufoasă, iar ochii verzi îi sclipeau pieziș pe fața înnegrită de soare. Se sprijini de unul dintre stâlpii din port și-și așteptă clienții, jucându-se cu colierul lui cu șerpi, o moștenire de familie poate, și mestecând frunze de mentă.

În scurt timp, portul deveni aproape pustiu. Vântul legăna bărcile goale, iar femeia ciudată din corabie aproape dansa în drum spre cetate, strigând în gura mare: „Sarapis! Sarapis!”

(Dan Bucur)

Aulus ieși pe stradă pregătit să ducă statuetele de teracotă ca ofrandă la templul lui Apollo Tămăduitorul. Lăsă casa sa de chirpici în urmă și puse primul

picioar pe treapta de marmură de Thasos. Se știa că zeii găsiseră cu cale să facă oamenii pentru muncile grele și săpatul canalelor, doar că unii înțelegeau chiar adusul ofrandelor ca fiind o muncă titanică: încropirea unei forme a ofrandei, urcatul treptelor templului, înălțarea privirii înspre fumul care se ridică – toate astea păreau muncile grele ale unui semizeu îmblânzit. Noii creștini urmăreau altfel cu privirea fumul: nu de sus înspre Olimp, ci de jos înspre cer. Muncile nu se schimbă, însă înclinația urcușului sisific poate fi văzută curgând diferit înspre propășire. Toate astea le gândi Aulus fără să știe că le avea în strânsoarea rotundă a minții. Toate astea într-o singură clipă, cu pasul pe marmura adusă cu sudoare din port, pe scripeți. Aruncă o privire până acolo să zărească corăbiile în bătaia lor despovărată de suflete de om, dar tot ce văzu fu mica barcă a pescarilor scăldată în fum. Statueta din *terra sigilata* căzu și se sparse atunci când o femeie îl prinse de braț, zicându-i cu vocea trasă în spate de moire: „E foc în cetate!” „Dar nu și pucioasă”, gândi Aulus, aplecându-se să ia în palmă o bucată din gura statuetei de teracotă. Și zeilor li se ciobiseră gurile și așteptau ca oamenii să potolească focul în locul lor. Ceea ce se ivi în drumul său fu căruciorul cu amfore mari al Diocletiei. Erau pline vârf cu apă și se clătinau pe singurele străzi pavate ale cartierului Domus. Aulus îi aruncă o privire repezită de admirație pe care nici daimonii n-ar fi putut-o ghici. Admirația sa nu era față de lupta de bărbat a Diocletiei cu focul, ci față de bucuria de a-și fi zărit amforele coapte în propriile sale cuptoare. Să nu uităm că admirația dintre oameni nu poate fi insuflată de amestecurile de umori sau de zei, ci de atracția magnetică față de dragostea și închipuirea de sine izgonită în chipul celuiilalt. Așa cum zice și Ovidius, „fiecare se iubește pe sine mai presus de toate”. Ce rost mai au zeii, fumul de ofrandă, mirodeniile arse și obiectele sacre? Poate pentru a le aminti oamenilor că această iubire de sine nu e niciodată închisă în ea, la fel cum focul izbucnit nu părea să se vrea ținut închis în cetate, ci se îndrepta înspre zidurile ce statorniceau hotarele dintre una și aceeași întindere pontică.

(Călina Părau)

Sinesius, episcop al Histriei, Prealăudatei Diocletia, Salutare!

Este prima scrisoare pe care v-o trimit în mod neoficial. Am luat această hotărâre datorită unor lucruri pe care le-am aflat în legătură cu incendiul care a avut loc în cartierul dumneavoastră.

Este cunoscută în cetate bună relație pe care nobila dumneavoastră familie a avut-o mereu cu biserica histriană.

Sunt cunoscute, de asemenea, relațiile cordiale pe care le-am avut cu Cloelius și, firește, colaborarea cu dumneavoastră atât de benefică pentru oamenii săraci care trăiesc dincolo de zidurile cetății.

Ceea ce m-a îndemnat însă să vă scriu în mod neoficial a fost descoperirea unui prieten comun. Este vorba de negustorul Avitus.

Cunoașteți, bineînțeles, cât este de scump la vorbă acest negustor. Nu este om în cetate care să calce cu mai multă nepăsare regulile limbii elinești. Geții înșiși par dascăli de retorică în comparație cu cetățeanul roman Avitus, rămas de fapt, în adâncul său, barbarul Nagendra din Orient. Eu însă vă mărturisesc că sunt captivat de felul de a vorbi al acestui om. Am acceptat să cumpăr vin de la el numai pentru a-l asculta vorbind, în felu-i caracteristic, despre vechile credințe ale neamului său. Înclin să cred că nici astfel de credințe nu sunt cu totul lipsite de prezența lui Dumnezeu.

Sper că v-am mărturisit suficiente lucruri pentru a vă câștiga încrederea. Voi trece, așadar, la motivul scrisorii mele.

Am aflat de la Nagendra Avitus că, deși casa dumneavoastră a fost ferită de incendiu, nu ați fost întru totul lipsită de pierderi. Mai modesta casă a lui Decimus, apropiat al familiei voastre, a ars împreună cu biblioteca de pergamente cu scrieri antice atât de puțin apreciate în timpul nostru. Vă mărturisesc că am și eu o astfel de bibliotecă, iar unele cărți mi-au fost aduse chiar de amicul nostru negustor.

Am aflat că vreți să refaceți biblioteca pierdută și că sunteți în căutarea unor pergamente aduse de departe. Rugămintea mea, altfel decât până acum când vă solicitam bani pentru întreținerea bisericilor și ajutorarea săracilor, ar fi de a-mi înlesni accesul la unele pergamente ale vremurilor precreștine.

Cunoașteți repulsia împăratului Iustinian față de clericii care citesc astfel de manuscrise. De aceea mă bazez pe discreția dumneavoastră.

Voie bună!

(Nicolae Sănițariu)

Zona episcopală era cuprinsă de zarvă iar în fața basilicii episcopul predica înconjurat de credincioși care gesticulau și aveau fețele înspăimântate. Când mulțimea se risipi, episcopul se îndreptă spre Nagendra Avitus și-l întâmpină cu o față luminoasă:

– Avitus, iată-te în sfârșit!

Când îl zărise pentru prima dată pe episcop, cu mult timp în urmă, acesta nu-l impresionase deloc pe Nagendra Avitus. Era sfrijit și avea ochii bulbucați, totuși îi plăcea eleganța cu care Sinesius își purta mantia de călugăr. Nu-l zărise niciodată în veșminte episcopale, întrucât Nagendra Avitus nu participase la vreo slujbă creștină. Își aplecă creștetul în fața episcopului ca acesta să-l binecuvânteze.

– S-a-ntâmplat un incendiu?

Nagendra Avitus își cântărea mereu vorbele, fiindcă lumea făcuse haz adesea de felul în care rostea cuvintele.

– Năpastă și tulburare s-au abătut peste cetatea noastră, întrucât histrienii au uitat să-l preamărească pe Dumnezeu și s-au adâncit în marea păcatului. Dar iată că, deși de la Dumnezeu a venit focul, tot El l-a potolit, iar oamenii au scăpat teferi.

Pe Nagendra Avitus îl pufni râsul, dar încercă să pară respectuos, întrucât de la bislică primea cele mai multe comenzi.

– Furtuna mi-a distrus corabia, zise negustorul.

Episcopul își clătină capul pleșuv în semn de nemulțumire.

– Când bolile pun stăpânire pe trupul nostru, îndată alergăm la tămăduitori, dar când sufletul este îngreunat de fărădelegi, nu facem nimic ca să-l vindecăm. Corabia ta nu mai e întreagă acum, dar ai adus cele de trebuință cetății, prin urmare cerul va fi milostiv cu tine. Până ce-ți vei construi o alta, mă voi îngriji și de cele de dinlăuntru ale tale.

Vinul amestecat cu apă sărată îi reveni în minte lui Nagendra Avitus. Dacă n-ar fi avut loc incendiul, episcopul ar fi venit el însuși să deguste vinul și astfel negustorul nu și-ar mai fi vândut marfa. Nu sufletul său îl interesa pe episcop, ci manuscrisele pe care le adusese din Asia.

Sinesius îl invită pe Nagendra Avitus la masă, dar negustorul refuză și, după ce își primi plata, se îndreptă spre strada principală. Episcopul rămase pe loc, cu ochii strălucitori.

Nagendra Avitus se întoarse și, răsucindu-și mustața, aproape că-i strigă lui Sinesius:

– Manuscrisele s-au pierdut! Marea le-a-nghițit în timpul furtunii!

Apoi negustorul își continuă drumul, scuișând menta din gură, căci o rumegase deja de prea multă vreme.

Vânzătorii se bucurară când îl văzură, iar unii deja își trimiseseră ajutoarele ca să aducă mărfurile comandate. Zarva cuprinse în curând piața acoperită, fiindcă oamenii sporovăiau despre incendiu.

În curând sosiră și inspectorii de piață, care-l priviră suspicios, iar Nagendra își aminti de aroganța cu care era tratat de obicei. Aflase că incendiul pornise în zona unde locuiau aristocrații și-l încercă o mulțumire de care nu se simțea deloc vinovat.

Față de alte cetăți, Histria era un oraș curat. De aceea acum era neobișnuit pentru Nagendra Avitus să vadă pereții caselor înnegriți de fum. Mirosul de ars îl irită, apoi fu izbit de duhoarea care plutea în aer. Speriați din pricina focului,

oamenii nu-și mai respectară obiceiurile de igienă și-și deșertaseră vasele de noapte chiar în stradă.

Vânzătorii își încărcară mesele cu legume, poame și carne, fiindcă oricât de temătoare era lumea, în curând slujitorii urmau să sosească în piață ca să cumpere hrană pentru stăpânii lor. Dalele se mânjiseră cu zeama pepenilor crăpați, iar muștele nelipsite cercetau fiecare colț al pieței. Negustorul văzu că legumele cele mai vândute erau acelea cultivate în împrejurimile orașului, semn că niciun alt comerciant nu vizitase, în ultima vreme, Histria. Tejghelele erau pline de ceapă, praz, dovleci, sparanghel, varză și morcovi, de struguri, pere și fructe uscate, de pește și fructe de mare. Erau și cașuri de oaie, bulgări de sare sau carne de rață și fazan. Sfârnarii aduseseră și carne de vită, dar aceasta era aproape stricată, întrucât căpătase o culoare vineție.

Oamenii din piață îi plăceau lui Nagendra Avitus, fiindcă și el se trăgea din oameni simpli. Venise din India, unde deprinse de mic, de la tatăl său, priceperea negoțului. Însă nu se mulțumi să facă negoț doar în țara sa și, cum marea nu-l înspăimântase, când deveni bărbat își procurase o corabie, făcuse rost de oameni și pornise în larg. Negoțul cu cetățile romane durase mai mult de zece ani. Așa devenise el cetățean al imperiului și primise numele de Avitus. Unii dintre aristocrați priviseră ascensiunea lui cu ochi răi, precum comandantul Rufius care încercase de mai multe ori să-i aresteze oamenii sau să-i confişte mărfurile.

Reîntors pe corabie, Nagendra Avitus cugetă că va trebui să-și tocmească oameni să-i repare nava și-și aminti că va trebui s-o găsească pe Balbina ca să-i înmâneze manuscrisele ce erau destinate pentru stăpâna ei, deși pe Sinesius îl vestise cu totul altceva. Bău vin și mănăcă friptură de pasăre umplută cu prune uscate și presărată cu nucșoară măcinată, adusă tocmai din India. Apoi, vârî într-un săculeț manuscrisele, pieptenii și coloranții purpurii pentru Balbina și plecă.

(Dan Bucur)

Așteptase vreme îndelungată sosirea corabiei lui Nagendra Avitus, însă nu se grăbi să meargă în port ca să-și ia în primire materialele aduse din Cartagina. Pe vremuri avea nevoie de cantități mai mari de vopseluri și teracotă. În ultimul timp, însă, foarte puțini cetățeni din zona centrală mai comandau obiecte decorative de bună calitate, iar camera sa încă era pe jumătate plină. Îi erau cerute mai mult vase, opaițe, chiupuri și alte obiecte de folosință gospodărească pe care le putea face din lutul de pe meleagurile histriene.

Astfel, Aulus porni spre port abia la o zi după incendiu, pe când afară se însera, iar arșița și flăcările erau lăsate în urmă. Pe când se afla aproape de corabie, văzu că aceasta era acostată lângă o limbă de nisip de care nu-și amintea să fi fost acolo în urmă cu câteva luni.

„În ritmul acesta vom ajunge să fim înghițiți de nisipul de pe fundul mării”, gândi Aulus. „Parcă lumea a fost întoarsă cu capul în jos.” Dar totul îi zbură din minte, atât nisipurile, cât și incendiul, când văzu femeia venetică. Cobora din corabia lui Nagendra Avitus, la fel de tânără și de stranie ca pe vremea când el era plecat pe mare. Părea că timpul a stat în loc doar pentru ea și, cu toate că purta o tunică simplă, el știa că, pe dedesubtul hainelor, ținea ascuns un obiect de mare preț.

„Dacă o văd neschimbată, înseamnă că a sosit vremea,” gândi el. Inima începu să-i bată deodată cu valurile neliniștite și trecătoare ale mării. Femeia vorbise atunci despre semnul Dioscurilor și despre mare, despre o ultimă răzbunare a zeilor și despre alte lucruri a căror însemnătate nu o înțelegea. Crezuse că femeia e nebună și îngropase undeva în amintire figura ei stranie. Revederea ei îi adusese o stare de neliniște. Acum, însă, îi simți greutatea vorbelor: „Va veni o zi în care îți vei lepăda numele ca om fără de cetate, iar marea te va chema la ea.”

(Iulia-Teodora Roșca)

Toți muritorii sunt în așteptarea vieții de apoi. Cei cu trupurile mai grele și îmbuibăți de pește se văd purtați prin văzduh, iar cei mai slabi de puteri se visează în uitarea subpământeană a lumii de dincolo. Știința care deschide trupurile morților spre aflarea locului de unde vine suflul vieții privește ca într-o oglindă pe suprafața netedă a ficatului. Atunci sufletul oglindit nu mai știe dacă e propriul stăpân al trupului și caută să plece pe mare pentru a scutura ficatul aducător de oglindiri. Mulți mor săgetați de câte un fier zburător și astfel se înmulțește spaima legată de sufletele ce n-au apucat-o pe niciun drum, fiind atârinate de o inimă încă neamorțită pe care nici știința deschizătoare de trupuri nu o poate stinge. Așa gândea și Diocletia despre răposatul Cloelius, trăind sub semnele pe care creștinismul nu le putea împăca. Totuși, existau duhuri ușoare pe care doar agheasma le putea potoli și suflete din Tartar ce s-au ridicat împotriva stăpânilor, iar pentru acestea jertfele nu mai desfăceau nimic.

Aulus o aștepta încă de dimineată pe Diocletia pentru a-i da pe ascuns vasul de lut în care știa că avea să așeze uleiul de măsline dus la templul lui Apollo. N-avea de gând să-i mărturisească că nu acela era vasul poruncit cu scene din lumea morților. Acela pierise în incendiu și fusese nevoit să cumpere unul din Asia, deși despre acestea se zicea că erau făcute din lutul scos de sub morți și, din astfel de pricini, cei care mâncau din ele nu se săturau niciodată. Zeii erau însă deja sătui și puteau primi ofrandele în vasele uscate în cuptoarele celor care aveau alți morți și alți zei. Vasele de lut făcute în Asia aveau oricum un alt fel de a se curba la bază, ca și cum ar fi tins să-și ascundă secretul propriilor conținuturi transformate la trecerea dintre credințe. Diocletia nu avea de unde să bănuiască toate acestea fiindcă, deși Cloelius o mai îngândura cu ieșirile lui neîncuiate dinspre lumea morților, ea nu putea grăi în versuri ca femeile posedate de zeu. Diocletia nu credea atât în profeții care au încredere în păsări, ci mai mult în fiul unui Dumnezeu, botezat printr-o pasăre. Asta n-o împiedica să-și închipuie o muzică eterică de flaut care izbutea să-i miște

zadarnic pe cei demonizați. Așa se învâртеau și vasele de lut crud, mânjind mâinile depigmentate ale lui Aulus, atunci când Diocletia intră în atelierul său.

Înainte de salutul ce stătea sub semnul împăratului, chiar dacă nu-l pomeneau, se păstra o clipă de liniște în care amândoi păreau să asculte sunetul vaselor șterse de o limbă uscată.

– L-am îmbrăcat pe dinăuntru cu frunze de acant, zise Aulus, sunt bineplăcute zeului!

Diocletia nu spuse nimic. Se simțea stânjenită la pomenirea zeilor, chiar dacă aceștia nu auzeau. Îi puse pe masă monedele și vru, totuși, să îndrepte bănuielile lui Aulus.

– Acest vas nu este pentru templu, ci pentru vinul adus de Balbina din port. Zeii au apus, iar noi trebuie să urmăm credința împăratului nostru. Dacă vei vrea să nu mai stai în nartex laolaltă cu cei nebotezați, îi pot scrie episcopului anunțându-l despre hotărârea ta.

– Sufletul meu nu se schimbă prin plăsmuirile celor de care-mi vorbești!

Diocletia cunoștea ciudățenia vorbelor lui Aulus. Se spunea despre el că fusese cu căutătorii pe mare și că numai zeul vânturilor îl ajutase să se întoarcă cu bine. Aulus era sub semnul Dioscurilor: se mai credea că doar unul dintre ei se întorsese de pe mare, iar celălalt căuta prin intermediul zeului pe fratele său pierdut. Când cei doi gemeni se vor reîntâlni, dacă va fi să nu se recunoască, se vor ucide unul pe altul. Asta-i va aduce lui Aulus o moarte rușinoasă. Cu aceste gânduri plecă Diocletia, ridicându-și straietele pe drumurile nepavate ale acelei părți din cetate.

(Călina Părău)

– Ce mi-ai spus tu când mi-ai apărut întâia dată...

– Am văzut flăcările, dar am știut că nu te vor atinge. Iată-te aici, teafără, zise Vioris.

- Sinesius nu trebuie să afle de acest har pe care îl ai, spuse Diocletia.
- Sinesius și toți creștinii tăi nu pot înțelege! Cum ar putea? Cunoaștem atât de puține lucruri despre lumea aceasta, o lume mult mai veche decât religia lor nouă. Destule taine vor rămâne îngropate, iar altele vor crește mereu.

Diocletia dădu să iasă din vechiul templu unde apăruse și femeia venetică venită cu una dintre corăbiile lui Nagendra Avitus. Atunci văzu cu coada ochiului o umbră ciudată. „Oglinda ei... Nu mi-a mai fost dat să mai văd una aieva. Oare Nagendra Avitus știe ce a adus aici?”. Cu acest gând plecă, acoperindu-și capul cu un șal din lână aspră, neștiind că umbra o urmărea.

(Iulia-Teodora Roșca)

Brațele ei erau atât de amorțite încât abia și le mai simțea, iar genunchii începuseră să îi sângereze. De câteva zile, de când izbucnise incendiul și o prinsese Diocletia cu fardurile ei pe față, lucrurile se schimbaseră în rău. Stăpâna luase altă fată ca și *cosmeta*, iar pe ea o pusesse la treburile de jos. Vântul care întetise focul dusesse cu el cenușă și alte rămășițe din casele arse, înnegrind clădirile ori chiar intrând prin ferestrele deschise de oamenii curioși. Aceștia încercau să vadă focul fără să iasă din casele lor. Un strat subțire de praf acoperise toată mobila și podeaua, iar Balbina, alături de alte servitoare, curăța mereu, cu trei, patru ore mici de somn. Stătuse în genunchi ceasuri întregi, spatele o durea, mai ales că stătuse în aceeași poziție și cu câteva seri în urmă, prestând servicii de altă natură.

Aelianus intră în dormitorul lui, crezând că servitoarele sfârșiseră de curățat, dar văzu imediat că mai rămăsese una. Aceasta stătea cu capul sub pat și freca podeaua. Știa că era Balbina, de multă vreme se simțea ademenit de coapsele și dosul ei care îi aminteau de o pară nici prea crudă, nici prea coaptă, moale, dar totuși fermă. Își dădu seama că stătea deja de câțva timp urmărind mișcarea de du-te vino și că toga abia îi mai acoperea reacția pe care nu și-o

putea controla. Își dresе vocea ca să-și facă simțită prezența în odaie, iar Balbina, surprinsă, se lovi cu capul de pat.

– Ești bine? Nu am vrut să îți fie frică!

Balbina ieșise de sub pat și își întorsese capul foarte puțin, privindu-l cu o expresie nelămurită pe chip. Aelianus vru să o ajute, dar știa că rangul nu îi îngăduie și nu era potrivit să facă așa ceva. Auzi un cuvânt șters de la Balbina și se hotărî să iasă din cameră, să oprească situația stingheritoare în care se afla.

– O zi bună, Balbina!

Ieși din cameră mergând foarte repede, aproape să alerge, împiedicându-se ușor. Balbina se uită atentă să nu fie cineva pe coridor și se așeză, sprijinindu-și spatele de perete. Chipul ei se făcuse alb ca varul, cu câteva pete rozalii în obraji. Era supărată că Aelianus o văzuse arătând atât de neîngrijit, nu avusese timp nici să își prindă părul care era ud de transpirație și lipit de cap. De fardat nici nu putea fi vorba, Diocletia o pusese să își curețe fața cu o cârpă de lână veche și întărită, obligând-o să facă asta până firicelele subțiri de roșu îi brăzdară fața. N-a mai îngăduit să își acopere chipul nici măcar cu puțină pudră de cretă amenințând-o că, dacă o va mai bănuia de vreo înșelăciune sau hoție, o va arunca în stradă. Mama Balbinei murise și tatăl era necunoscut, așa încât singurul loc în care s-ar fi putut duce servitoarea ar fi fost bordelul.

Respirația i se tăiașе și inima îi bătea în piept. Se tulbura de fiecare dată când îl vedea pe Aelianus, care îi amintea de Cloelius. Gesturile mici, felul în care, când vorbea, își trecea mâna prin barbă, privirea când blajină, când fermă, chiar și mirosul lui o zăpăcea. Se gândea la el, uneori chiar mai mult decât stăpâna sa. De când murise Cloelius, Diocletia se schimbase în purtarea ei față de Balbina. Bănuia că stăpâna o făcuse *cosmeta* nu pentru îndemânarea ei în arta machiajului, ci pentru a o ține aproape pe femeia cu care bănuia că se tăvălea soțul ei. Acum îi arăta răceală sau o certa răutăcios. Chiar și banii erau mai puțini. Cloelius avusese mereu grijă să îi lase discret câteva monede, motiv pentru care nu a mai fost obligată să lucreze ca prostituată, ocupație la care

revenise în ultimii doi ani, de nevoie. Nu o deranja, deoarece banii erau buni întotdeauna, iar bordelul fusese locul în care Cloelius o zărise întâia dată și mai apoi făcuse în așa fel încât Balbina să ajungă servitoare în casa lui. Preferințele lui erotice nu o deranjaseră niciodată, întrucât se simțea onorată că un om atât de respectat ca el a ales-o, un comandant și mai ales un bărbat a cărei soție era Diocletia, admirată pentru silueta ei perfectă, cu sânii mici și cu șoldurile rotunjite.

Balbina auzi zgomote de pe culoar și se ridică repede, fiindu-i teamă să nu fie prinsă de Diocletia odihnindu-se. Din cauza mișcării, își simți capul vâjâind și privirea i se împăienjeni. Genunchii i se înmuiară și servitoarea se prăbuși la pământ.

– *Moecha Putida!* șuieră printre dinți Diocletia când o găsi pe Balbina pe jos în camera lui Aelianus.

Vasul de apă murdară era răsturnat lângă capul ei. Stăpâna casei nu folosea în mod obișnuit cuvinte deocheate dar, după ce îi căutase prin lucruri și găsisese acolo obiecte care o supăraseră, nu își putuse ascunde furia. Descoperise vase mici de cosmetice, un parfum și un inel, toate fiind furate de la ea. Bănuise că le va dibui în lucrurile Balbinei. Ce o tulburase însă în mod aparte a fost o togă colorată, cu transparente, care îi trezise bănuieli. Căutase mai atent și, ascuns sub o dală desprinsă din podea, găsi un medalion vulvă, specific prostituatelor. Balbina deschise ochii nedumerită, zgâlțâită de vocea Diocletiei, care striga la ea înverșunată precum Rhadamantes chemător la judecată.

– Trezește-te, femeie a șarpelui! Ți s-au destrămat vrăjile și astfel ți-am zărit chipul de Gorgonă!

Balbina se ridică, împrăștiindu-se iar pe mozaicul lustruit, iar Diocletia aruncă în ea cu toga, medalionul și sticlutele de machiaj, câteva spărgându-se de dale.

– Stăpână...

– Vei merge la episcop ca să te caute de rău și toate obiectele spurcate pe care le-am găsit vor arde în foc. Iar de bărbați nu te vei mai apropia până ce nu vom pune încuietori pe vulvă. Acum la treabă, nu mai lânchezi, îi voi scrie episcopului și mâine vei merge la el.

Diocletia ieși val-vârtej din cameră, aruncându-i Balbinei o privire disprețuitoare. Servitoarea nu înțelegea ce se întâmplase. Leșinase din pricina oboselii, iar faptul că stăpâna aflate de secretele ei o descumpănise. Mâinile începură să îi tremure și lacrimile să îi încingă rănilor de pe chip. Veșmintele îi erau murdare și ude learcă de la vasul cu apă răsturnat pe jos. Acum, că Diocletia aflate că stăpânul Cloelius băgase paloșul în teaca unei prostituate, știa că soarta nu-i va fi favorabilă. Spovedania la care trebuia să meargă avea un scop umilitor, dar pe de altă parte era o onoare să ajungi să îți mărturisești păcatele episcopului Sinesius. Dacă va fi iertată de el, o va ierta și stăpâna, cu toate că Balbina se îndoia de lucrul acesta. Își șterse lacrimile în grabă ca să își vină în fire, știind că trebuia să lase odaia la fel de sclipitoare ca bijuteriile stăpânei. Începu să frece podeaua, căutând în amintire primul ei furtișag, să fie sigură ca nu va uita nimic.

(Szonja Kadar)

Diocletia către Sinesius, salutare!

Prin voia lui Dumnezeu, am primit preavrednica dumneavoastră scrisoare și îndrăznesc să vă liniștesc prin mărturisita și făgăduita mea discreție. Făcând cu grijă, în toate zilele, cele bine plăcute Domnului, ne este cu îngăduință a ne lăsa mintea în căutarea unei înțelepciuni lumești. Astfel, înțelegeți marea durere pe care manuscrisele pierdute în incendiu mi-au adus-o în aceste vremuri neliniștite ale cetății noastre. Iată că din pricina aceasta obligațiile față de oameni și stat ajung să fie puse mai presus de cele față de Dumnezeu. Această scrisoare este și ea parte a unei înțelegeri care să ne păstreze în virtutea unei bune împărțiri a gândurilor între cele ce se legă și dezleagă aici și cele ce au

nevoie de ajutorul Bisericii. Sunt mai mult decât bucuroasă să vă pun în mâini manuscrisele pline de înțelepciunea filozofilor și a celor ce au pătruns multe dintre tainele acestei lumi făurite prin misterioasa voință a unui singur Dumnezeu. Cu toate acestea, pentru a înlesni buna ferire a acestei înțelegeri, dărnicia prea înțeleptei dumneavoastră rânduiei îmi va îngădui să primesc, la rându-mi, o mai mare înțelegere și unele vorbe bune așezate la cei din preajma dumneavoastră. Împreună cu această scrisoare, trimisă prin iuțeala picioarelor Balbinei vă trimit cu dare de inimă un manuscris ajuns la mine de departe.

(Călina Părău)

Din spatele basilicii, spre locul de unde se iveau soarele, drumul ducea spre vechile temple. L-am parcurs într-o dimineață devreme, cu teama să nu întâlnesc pe cineva căruia să-i stârnesc bănuieli. Aveam înfășurate într-o pânză de mătase statuetele lui Apollo, iscusit ascunse de către Aulus în amfora adusă din Asia.

Când m-am apropiat, mi s-a părut că un firicel de fum se ridică din incintă și primul gând a fost să mă întorc ca să nu fiu trădată. În același timp, simțeam însă o căldură și o familiaritate la care nu m-aș fi așteptat, ca și cum, după mult timp, m-aș fi întors într-un loc cunoscut și drag. Totuși, am găsit templul pustiu fără urmele vreunei prezențe. Doar într-un colț al altarului păraginit, fragmentele unor *lucerna* sfărâmate arătau că, odinioară, flăcările lor proiectau pe pereți umbrele pelerinilor. Totuși, în mintea mea, îl vedeam pe zeul solar, acum tăcut, cum se ridică odinioară din spuma mării, la răsărit, așezându-se pe acroteră, ca să se prăbușească la apus în locul de unde venise.

Am scos statuetele și le-am așezat pe altar, privindu-le cu afecțiune, ca și cum ar fi fost două fapte. Am încercat să-mi amintesc una dintre vechile adresări față de zeu, dar, neizbutind, m-am resemnat doar privindu-le, așteptând să se petreacă ceva din afara mea.

Mi se întâmplă tot mai des să privesc spre mare și să simt că este alta. Acea mare cunoscută s-a scurs odată cu navele lui Cloelius. Unde s-a risipit acea

mare și când a încetat să mai existe? S-au curbat dealuri și s-au înălțat munți, iar marea s-a îndepărtat mii de picioare sub legiunile care-l purtau pe Cloelius, nemarecunoscându-l în urma lor. Umbra lui e mai aievea decât amintirea, dar răsufierea lui e mai rece decât vântul dimineții. Balbina m-a găsit noaptea trecută în fața ferestrei și s-a tulburat, crezând că vede un duh la fereastră. Am rămas nemișcată ca și cum țipătul servitoarei n-ar fi fost mai mult decât o boare. Fixând cu privirea acele statuete, aș fi vrut ca atunci când voi pleca din templu să-mi iasă cineva în cale.

Pornind din acel loc și urcând pe una dintre străzile care duceau spre port, m-am oprit în dreptul unei case ca să privesc o vreme marea.

Purtându-mi pașii spre piață, simțind din nou aceeași zădărnicie din biserică, privirea mi se întoarse spre templu. O coloană de fum se ridica printre capiteluri, ocolea figura lui Ietros și se înălța, pierzându-se în înalt. O bolboroseală zvonea dinspre templu.

(Emil Rus)

Sângele taurului țâșni cu putere în momentul în care Rufius scoase cuțitul din gâtul animalului. Taurul se prăbuși la pământ cu o bufnitură puternică.

Aelianus acceptase să fie botezat în misterele lui Mithras, în ciuda credinței creștine în care fusese crescut de mic. Rufius îl asigurase că nu ar fi vorba de niciun fel de apostazie, întrucât nu era nevoie să creadă cu adevărat în existența lui Sol Invictus. Comandantul considera însă că o astfel de inițiere reușea să-i insufle soldatului o putere aproape divină împotriva inamicului.

Tânărul se gândi că duhovnicul său, episcopul Sinesius, știa de practicile lui Rufius, întrucât cei doi bărbați erau prieteni încă din copilărie. Iar dacă o astfel de practică avea puterea să îi elibereze energiile războinice pe câmpul de luptă, acest lucru nu putea fi decât în folosul creștinilor în campaniile duse împotriva păgânilor.

Ceva însă îl neliniști când auzise bufnitura produsă de căderea animalului pe podelele de lemn ale turnului în care avea loc inițierea. Se gândi la cuvintele mamei sale care îl avertizase că plecarea lui va duce la prăbușirea ei. Îl tulburase fermitatea cu care Diocletia se împotriva plecării lui, însă episcopul îi spusese tânărului că trebuie să își urmeze îndemnul inimii.

Când ritualul se sfârși, Aelianus rupse fluxul gândurilor. Văzu că băuse din sângele taurului în timp ce mintea îi fusese în altă parte. Mirosul puternic al lichidului roșu care conținea viața animalului era înăbușitor. Rufius îi puse părintește mâna pe umăr. Aelianus simți în acel moment că, așa cum forța taurului trece din animal în cel care îl sacrifică, așa trecură și energiile comandantului în tânărul inițiat. El, Aelianus, era acum Rufius.

(Nicolae Sănițariu)

Plutea încă, cuprins de euforie. Aelianus ieșise atât de zăpăcit, încât uitase de comandant și i-o luase înainte, plecând acasă. În acea noapte, discul luminos al lunii le-a fost părtaș, descoperind tainele cetății. Rufius, simțindu-se tot mai slăbit, se mai împleticise câțiva pași și, trecând pe după un măslin, se trezi față în față cu o străină. Avea capul acoperit de un văl negru, iar pe chipul ei jucau lumini ciudate. Ținea în mâini un disc din obsidian de pe care razele lunii fugeau.

Venetica își ridică ochii verzi de la acel obiect ca o oglindă și privi prin el.

– Cel care a glăsuit împotriva zeilor din templu, pieirea și-o va găsi în răspunsurile lor, șopti ea cu o voce venită din străfundurile peșterii.

Apoi pieri, iar în urma ei rămase un norișor de nisip în care zărise chipul lui Nagendra Avitus. În zadar o căută din priviri, străina nu mai era. Rufius, neștiind dacă ea a fost aievea sau o plăsmuire a nopții trimisă de negustor, o luă la fugă spre mare.

(Iulia-Teodora Roșca)

Briza nopții legăna corabia întremată a lui Nagendra Avitus și răcorea marinarii cuprinși de nerăbdarea plecării. El însuși era prins de un fior. Călătoreau nu se temea de zei sau pirați, dar credea că marea are voința ei proprie, iar uneori ea cerea ca făpturile vii să se preschimbe-n morți. Marea nu avea nevoie de preoți sacrificatori, căci își lua ea singură tainul atunci când credea de cuviință.

În curând strălucirea lunii fu acoperită de ceață, iar marinarii aprinseră mai multe torțe ca să-și bea în tihnă vinul și să-și depene poveștile. Negustorul se uită la ei îmblânzit, apoi se hotărî să se plimbe pe mal, până când ceața se va fi risipit. Marinarii nu se mai mirau de ciudățeniile lui, Nagendra Avitus era un om neobișnuit.

Plimbându-se, negustorul își orânduie în minte mărfurile pe care urma să le cumpere și încercă să-și aducă aminte numele iubitelor sale din Volos, unde trebuia să ajungă. Era mulțumit că izbutise să facă rost de pesmet și carne de capră uscată pentru corăbierii lui. Chipul Balbinei îi apărură în minte dar dispăru imediat când negustorul desluși pe țărm, în semiîntuneric, o formă de om ce se mișca împleticit.

– Nagendraaaa! țipă arătarea ca din senin, lungind numele celui strigat.

Negustorul rămase pe loc, înfruntându-l în tăcere pe noul-venit. Atunci când vocea îl strigase, îi veni să se chircească de frică. Nu putea zări nimic în întuneric, dar fața lui Rufius i se dezvălui plină de tulburare. Ceva se întâmplase cu el, se gândi Nagendra, căci altfel oricât de beat ar fi fost, de-ar fi fost așa, Rufius n-ar fi venit în toiul nopții pe malul mării să-l caute pe negustor.

– *Vernaculus, sclavus*, bolborosi Rufius către Nagendra. Om necredincios față de zeii vechi sau noi și nedemn de numele Avitus.

Slăbiciunea care-l cuprinse pe comandant imediat după inițierea lui Aelianus și clipele de rătăcire pe străzile orașului când acea străină îi vorbise, treziră în mintea lui Rufius o întâmplare uitată din tinerețe de care ar fi vrut să fugă. În timpul unui ritual, unul dintre bărbați nu reuși să stăpânească taurul și,

încercând să-l imobilizeze sub trupul său, se trezi răsturnat și atacat de animal. Rufius, care era de față, se năpusti asupra taurului, dar în toată acea confruntare și întrucâtva din stângăcia soldatului tânăr care era, străpungând taurul îl atinse și pe bărbat în zona pieptului. Iar rana pricinuită de oțel și nu cea a taurului s-a dovedit fatală. Chipul palid al negustorului întrezărit în norișorul de nisip îi aminti de cel al nefericitului ucis odinioară din greșeală. Rufius simți că, deși trecuse atâta timp, arătarea îl urmărea statornic, iar acest lucru îl înfuria și-l neliniștea în același timp.

Își scoase sabia din teacă și se pregăti să-l străpungă pe negustor. Într-o luptă cinstită, Nagendra ar fi pierdut cu siguranță. Nu știa să mânuiască sabia sau scutul, dar învățase să folosească pumnalul cu repeziciune. Și totuși poate nici îndemânarea de-a mânui cuțitul cel mic nu i-ar fi fost de ajuns negustorului, dacă în acele clipe, mintea comandantului nu ar fi fost zbuciumată de evenimentele nopții. Apropiindu-se de Nagendra ochii i se înceteșară, și, dacă la început, în fața lui, avuse siguranța de-a fi văzut un om, acum pupilele roșiatice ale taurului sacrificat păreau să-l privească. Sub lama răsucită de o mână nevăzută, sângele țâșni puternic din gâtulejul animalului stropindu-l și îmbibând nisipul uscat, iar mugetul frânt al taurului sau poate doar strigătul negustorului ori o închipuire a minții deja obosite a comandantului îl înspăimântară. Avântul mâinii în care ținea sabia se frânse și Rufius se prăbuși într-un genunchi. Sabia îi căzuse pe nisip, iar Nagendra o împinse cu piciorul. Apoi negustorul își scoase cu repeziciune colierul cu șerpi și-l sugrumă pe comandant, în timp ce îi șoptea la ureche numele lui de venetic. În acele clipe, în mintea comandantului, horcăitul taurului se stinse într-un murmur neînțeles și greutatea animalului, pe care-l simți prăbușit peste el, îl sufocă.

Briza mării se oprise demult. Atunci când Nagendra fugi spre corabie, țânțarii se năpustiră asupra lui.

(Dan Bucur/ Emil Rus)

Toată noaptea și-o petrecuse încercând să își amintească multele ei păcate. Era temătoare de episcop, mai ales că nici nu știa sigur dacă unele lucruri făcute erau de la necuratul sau, dimpotrivă, erau firești. Lista ei era oricum cam lungă. Ieși în stradă. I se păru că lucrurile se liniștiseră, clădirile erau în mare parte curățate și localnicii reintraseră în ordinea obișnuită a vieții. Servitorii roiau pe străzi ducând ulcioare cu apă sau coșuri cu mâncare și copiii se jucau înveselind cetatea. Totuși, Balbina nu putea să se bucure de ziua însorită. Gândurile ei erau departe de lumină, iar îngrijorarea îi făcuse mâinile să tremure necontrolat. Le tot ștergea de togă, dar umezeala din palme era tot acolo.

„Prima oară am furat de la mama, pe când aveam cinci ani, câteva mărgelile galbene, după care am luat pe ascuns caise de la un negustor din piață. O fi fost Nagendra? Am mai furat dintr-o tavernă de la un bărbat neatent câțiva bănuți. *Deodamnatus*, am uitat de vasul pe care l-am spart, i-am spus mamei că a fost o altă fată.” Balbina simțea o apăsare în piept, nu credea că va izbuti să se salveze, erau prea multe lucruri de rostit, iar ea nu se mai spovedise niciodată.

Soarele o lovea în cap și broboanele de sudoare îi alunecau printre firele de păr. Ajunse repede lângă biserică, era aproape de casa stăpânei. Se opri la intrare și privi clădirea impunătoare. La baza ei văzu o femeie măslinie cu capul acoperit de un văl. Aceasta o fixa cu ochii ei verzi, direct înlăuntru, citindu-i parcă gândurile. Încercă să intre în biserică, dar nu putea să ridice picioarele. Balbina își alungă privirea de pe femeia măslinie, văzându-l pe episcop apropiindu-se. Vru să meargă către el, dar corpul îi era stană de piatră. Sinesius avea o figură adâncită în gânduri. Balbina își închipui că stăpâna Diocletia îi povestise deja despre hoțiile ei, drept care episcopul era îngrijorat pentru sufletul servitoarei. Sinesius ajunse lângă Balbina și își așeză mâna pe spatele ei.

În clipa în care mâna îi atinse corpul, Balbina simți cum picioarele i se dezlegară. Căldura îi cuprinse corpul. Mintea i se descătușă și servitoarea simți că lucrurile se vor liniști pentru întâia oară. Privi către coloana unde se aflase femeia cu ochi verzi, dar aceasta dispăruse. „O fi fost vreun duh rău încercând să

o întoarce înapoi? O fi fost mrejele necuratului?” Dar nu mai conta, Balbina era înseninată de apariția episcopului și îl urmă pe acesta în aula de spovedanie.

Diocletia îi arsese toate lucrurile care însemnau ceva pentru ea, rămânându-i doar veșmintele de servitoare și câțiva bănuți. Totuși, pe spatele Balbinei se odihnea un sac în care îndesase aproape toate lucrurile de valoare ale stăpânei, ca să îl uimească pe Nagendra. Cu o seară în urmă, când se întâlnise cu el, acesta o convinsese că va avea grijă ca ea să aibă toate cele de trebuință. Îl căutase după spovedanie, mai ales fiindcă pricepuse că locul ei nu mai era în Histria. Nu mai avea nimic, i se luase tot, chiar și păcatele. Îl rugase să o ia cu el, îi explicase că i se curățase sufletul și că vrea să își reînceapă viața. Nu mai era prostituata nimănui, putea fi mai mult de atât, fiindcă în ochii lui Dumnezeu fiecare faptură avea șansa să se mântuiască. Nagendra îi făgăduise că a doua zi, în zori, o va aștepta în port și o va duce cu el, luând-o de nevastă. O convinsese că se putea împreuna liniștită cu el, nu era un păcat, fiindcă erau ca și logodiți. La început Balbina nu acceptase, întrucât simțea că își redobândise curățenia, dar în cele din urmă îl crezuse, la urma urmei era logodnicul ei, nu mai conta un mic ocoliș.

Se strecurase din casă, ieși tiptil, fiindu-i greu să nu alerge spre făgăduiala noii ei vieți. În clipa în care păși pe strada pietruită, plină de nisip, picioarele ei o luară la goană. Nu conta dacă o zărește cineva, Balbina râdea în timp ce fugea. De mică visase la această clipă, chiar și atunci când bărbații Histriei o murdăreau în toate adânciturile, ea știuse că era menită pentru mai mult. Se vedea deja descoperind lumea cu Nagendra, căutând prin piețe străine bijuteriile cele mai arătoase, pudrele cele mai fine, țesăturile cele mai vii. Se vedea deja ca o stăpână, cum ar fi trebuit să fie demult. Alerga și nu mai zărea nicio clădire, nu mai voia să vadă nimic, nu mai dorea să aibă în amintire cetatea, trebuia să o uite, la fel cum Dumnezeu îi uitase și ei păcatele.

Marea se apropia, era tot ce conta, dar încă nu zărise corabia lui Nagendra. Cel mai sigur o ancorase într-un loc mai tănuit, ca să nu observe oamenii că își pregătește fuga. Vântul începu să bată puternic și Balbina ajunse în port. Era atât de aproape de fuga ei și își dorea din tot sufletul să îl vadă pe negustor. Alergă prin nisip, își dădu jos încălțările, simțind cum scoicile îi străpungeau tălpile bătătorite. Era încă semi-întuneric, iar marea se arăta pustie, nici urmă de vreo corabie. Balbina nu se opri din fugă, chiar dacă nu mai avea unde. Auzea valurile cum se spărgeau furioase de țărm. Se întoarse din cale, sperând că poate nu zărise corabia. Nu voia să creadă că Nagendra plecase fără ea. Cerul începuse să prindă culoarea pudrei de ocru din sticluța pe care servitoarea o scăpase cu câteva zile în urmă. Se uită la discul galben care ieșea din apă și chiar în dreptul lui, Balbina zări un punct negru. Atunci pricepu.

Intră în mare, continuând să fugă, luptându-se cu valurile care încercau să o împingă spre țărm. Apa îi ajunse până la șolduri, iar Balbina încremeni. Soarele se ridicase deasupra corabiei care abia se mai zărea. Ochii ei se umplură de nisipul adus de vântul puternic care clătinase cu câteva clipe în urmă și corabia lui Nagendra.

(Szonja Kadar)

Când primi manuscrisul trimis de către Diocletia, episcopul Sinesius își anulă toate lucrurile programate pentru seara aceea. Însărcinase un preot cu ceasul vecerniei, după care urcă în camera de la etaj din reședința episcopală. Porunci să nu fie deranjat, închise ușa camerei, aprinse opaițul de pe masă și se așeză pe scaun, aplecându-se asupra manuscriselor. Începu să citească:

...intrarea în Histria: cavalerul trac, arborele cosmic, cavalerul la vânătoare, apoi începe questa. Măslinul sălbatic ne-a purtat noroc alături de stalkerul nostru când, cocoțați pe zidul de apărare, cetatea zăcea la poale ca un melc. Pas cu pas, pe poteci din paie uscate, am bătut orașul în zona lui rezidențială, la terme, la basilica unde o treaptă era făcută din lespede de lei

Exuperatus. Aer sec de mediterană, un hârciog prieten, cârpele de pe capetele noastre împotrivate soarelui de parcă am fi creștini arabizați. Mărăcinișurile și marginalitatea atât de odihnitoare, căzătoare în noi înșine, șirurile de pietre ale mulților morți care s-au strâns în straturi. Închizi ochii și drumul se face o linie în palmă, iar căldura dilată peisajul împărțit între grâнар și stepă. Un cenotaf vălurit de la privirea noastră...

Bothrosul, groapa sacră a vechilor temple, nu fusese niciodată acoperită. Casele uriașe ale zeilor își pierduseră sacralitatea pentru oamenii care credeau acum într-un singur Dumnezeu ce nu locuiește în temple făcute de mână de om. Histrienii nu se temuseră ca pentru construirea propriilor edificii să disloce marmura templelor în care strămoșii lor, veniți pribegi din Milet, își puseseră toate nădejtile.

Rămăsese însă această grotă a cărei astupare nu aducea nimănui vreun folos anume. Însă păstrarea bothrosului în vechea formă și în vechiul loc avusese un efect neașteptat asupra cetățenilor încreștinați ai Histriei. Lui Sinesius i se părea, observând sfiala cu care histrienii treceau pe lângă această groapă, că, pentru ei, toată sacralitatea vechilor temple, toate ritualurile și sacrificiile aduse în cinstea Afroditei, a lui Theos Megas, a lui Apollo Ietros, tot fiorul sacru și vechile eresuri fuseseră concentrate în acest centru al Histriei vechilor zei.

Locuitorii încreștinați treceau pe lângă groapă evitând să o privească de frica energiilor care ar putea fi dezgropate. Nu coborâse nimeni în bothros de sute de ani. Sinesius cunoștea acest lucru. Stătu treaz toată noaptea citind manuscrisul, iar în timpul ultimei străji din noapte, când ceața începea să se lase asupra cetății, alergă spre bothros deghizat în hainele unui servitor. Coborî cu dificultate în grotă și lăsă acolo manuscrisul sigilat într-un vas de lut. „Oamenii nu sunt încă pregătiți să citească această scriere. Ea va fi găsită la momentul potrivit.”

– Șapte vor fi cei care o vor găsi. Dar va mai trece mult timp până atunci, șopti o voce de femeie de deasupra gropii în care se afla episcopul.

(Nicolae Sănițariu)

Când își desfăcu aripile și-și înălță trupul în aer, de sub ghearele vulturului se desprinse o țigla. Alunecă de-a lungul acoperișului și, desprinzând altele, acestea se împrăștiară pe dalele calcinate ale marii piețe. Pentru o clipă, puținii oameni de pe stradă se opriră din treburile și sporovăiala lor, privind spre bucățile roșiatice sparte pe caldarâm.

Din înaltul cerului, în ochii de chihlimbar ai păsării, străpunși de negrul pupilelor, zidurile își pierdeau din măreție, părând niște șiruri șterse și neregulate care se risipeau de-a lungul țărmului.

În amiaza acelei zile, străzile cetății erau liniștite. O briză flutura din când în când stolele femeilor și tunicile bărbaților, rostogolea câte un coș de măsline și răcorea trupurile încinse de platoșe ale puținilor soldați de pe turnuri.

Pe acoperișul basilicii, capul vulturului se rotea neconținut, când spre vechile terme sau spre curiile de la apus, când spre cartierele aristocratice sau templele grecești. Un chiuit prelung se împrășteie peste cetate când pasărea își luă zborul.

Cu privirea îndreptată spre mare, Quintus Varinius crezu că vede o formă argintie lucind pe suprafața apei. Câteva bărci, în depărtare, păreau că s-au poticnit în mâl. Cu pânzele ridicate, umflate de vânt, dar nemișcate, se asemănau unor steaguri părăsite pe câmpul de luptă. Un vultur auriu se rotea deasupra lor și, pentru o clipă, în ochii obosiți ai învățatului, ghearele păsării se înfipseră în spatele delfinului, scufundându-se amândoi în mare.

De câteva veacuri, o pată cenușie, acum imensă, se lungise sub întinderea apei, tulburând-o. Doar pentru puțin timp marea avea să mai fie liniștită.

(Emil Rus)

Soarele apunea pe după înaltele ziduri ale cetății, iar călugării mai tineri din basilica episcopală aprindeau candelile din sticlă colorată, pregătind slujba de vecernie. Clopotele începuseră să bată când Diocletia se așeză lângă fântâna din curtea interioară a casei sale, cu o cupă de vin și un *pugio* încrustat în argint, având grijă să rămână singură în casă.

Avusese un vis tulburător după moartea lui Cloelius. Nu se mai gândi la acel vis, crezuse că fusese o fantasmă firească, născută din doliu. Se afla într-o cameră întunecată, iar pereții reflectau lumina unei lumânări. Auzise o voce spectrală care părea să vină de după o perdeă din mătase neagră. Cuvintele erau într-o limbă pe care nu o mai auzise până atunci, dar le putea înțelege. Avu halucinații, văzu cetatea în flăcări și o mare fără apă, apoi pe ea însăși înghițită de nisip.

Mă vei recunoaște când va sosi clipa. Când cetatea suferă, tu vei suferi alături de ea. Flăcările nu îți vor atinge pielea, dar le vei simți mânia. Soarta cetății va fi și soarta ta.

Își spală praful de pe picioare și bău vinul în tihnă, privind modelele de pe *pugio*. Lama rece se încălzi sub atingerea ei și, cu cât se adâncea mai mult în carne, cu atât apăsarea Diocletiei era mai suavă.

Mâna dreaptă șovăi, iar femeia simți doar la început puțină durere. Nu se mai temu să își cresteze venele și la cealaltă mână. Rănile îi pulsau în ritmul inimii, iar corpul îi era năvălit de o senzație eliberatoare. Minte i se goli de temeri, zidul protector se frânse și o eliberă de constrângeri. Pe când mica fântână de lângă ea se înroși, Diocletia se simți cuprinsă de moleșală. Plutea, alunecând înspre alte teritorii. Zări o umbră iubită pe după coloanele vechiului templu înainte de a cădea într-un somn apăsător de nisipul care cucerise cetatea.

(Iulia-Teodora Roșca)

În cetatea Histria, duhuri, daimoni, negustori și meșteșugari se plimbau ca printr-o sită care cernea marea de uscat, piatra de aer și omul de locul care-l sorbea.

Atelierul lui Aulus era tot mai golit de vase și spațiul părea a se lărgi, desprinzându-se din ce în ce mai mult de trupul meșteșugarului și retrăgându-se în cetate. Boala de oase îl împresura cu o slăbiciune de lăuză, făcându-l să-și scape vasele chiar atunci când încerca să le urce pe rafturi. Faima nu-l mai însoțea prin cetate, iar zeii păreau să se fi ascuns în spatele unei impietăți preschimbate.

Aulus merse și el la templul lui Asclepios Vindecătorul, unde se spunea că ceea ce va visa în acel templu îl va tămădui. După ce păși cu sfială ca într-un vis și se așeză în răcoarea templului, adormi ca un leu cu botul pe labe. „Somnul e acela care lasă să se întrevadă cel mai bine natura divină a sufletului”, spune Xenofon, căci atunci când ghicim viitorul prin vis suntem cei mai liberi. Îndepărtându-ne înspre viitor, libertatea se cascadează cu gura ei de port nepăzit. Fără pasiuni și fără milă, Aulus visă cetatea scăldată într-o lumină stranie și zidurile sale largi devenite șiraguri de coaste ale unui animal mort la picioarele unui titan ce pierduse cerul de pe umeri. Zeul Asclepios îi spunea de deasupra templelor și basilicilor sfărâmate la un loc: *Au să vină mai mulți!*

Aulus se trezi dând cu capul de laba de leu ce sprijinea construcția templului. Marmura templului fusese deja dusă în noul cimitir ce se numea „Capul viilor”. Adus înapoi în încetineala lucrurilor, Aulus era îmbiat de un gând pe care-l simțea prea puțin omenesc. Știa că urma să plece pe mare, devenind din meșteșugar pescar, pentru a lăsa cetatea oamenilor în urmă. Voința care-l povățuia nu mai părea să fie a lui și un dans al abandonului îl căuta venind de pe mare ca o menadă cu părul adus în față de mișcările capului. Slăbiciunea nu o mai simțea în mădulare și tot ceea ce dorea să ia cu el din cetate era botezul creștin cu apă și binecuvântarea pescarilor de suflet care nu mai mirosoa a pește de mare. Sinesius era cel care avea să-i bage capul în apă, scufundându-l cu forță ca

pe o barcă ce trebuie lăsată să se ducă la fundul mării fără a putea aduce nimic de acolo. Sufletele nu deschid ochii sub apă, nici măcar atunci când sunt pescuite și, de aceea, Sinesius săvârși liniștit botezul ca și cum nimeni nu l-ar fi văzut.

Aulus dezlegă nodul bărcii care-l aștepta în port. Lucrurile le strânse într-o cârpă legată și, când le trânti în barcă, câțiva pescăruși își luaseră zborul înapoi înspre cetatea care nu-i mai putea primi. Zidurile atârnavă încă grele, tăind în jurul lor o lume care-și desfăcea piețele în fiecare zi. Pentru Aulus nu mai era nimic de făcut pe uscat. Începu să vâslească, zărind vasul care venea înspre cetate aducând amenințări nebănuite. Unul dintre Dioscuri venea înspre cetate, iar celălalt pleca pe mare. Îngemănarea avea să treacă neobservată pentru cei care veneau sau plecau din Histria. Un vânt purtat de vasul care se apropia scutură măslinii cenușii. Urechelnițele începură să-și facă loc printre deschizăturile zidului și, totuși, cetatea se zărea proaspăt crescută din spuma mării, ca o Venus întinsă pe spate, dar așteptând să fie trezită de alți zei.

(Călina Părau)